

Ilgspējīgas mežsaimniecības izaicinājumi Latvijā

U.Rotbergs, J.Rozītis
16.02.2010.

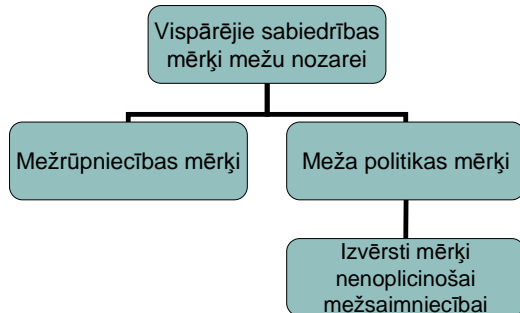

Ko saprotam ar meža politiku?

- Formulējums, ko sabiedrība vēlas no meža un mežsaimniecības nākotnē, t.i., kur mēs vēlamies nonākt nākotnē.
- Izejas punktam jābūt sociālajiem mērķiem. Kādas preces un pakalpojumus no kādām vērtībām kādām sociālajām grupām līdz kuram datumam.

Mērķu struktūra

Institūcijas un procedūras

- Mežu pārvalde
- Likumdošana
- Uzraudzība
- Īpašnieks
- Mežsaimniecība un mežrūpniecība
- Korporatīvā atbildība
- Sabiedriskais labums

Mežu pārvaldības problēmas

- Pārvaldes funkciju koncentrācija
- Politikas un likumdošanas uzraudzības funkcija
- Indikatoru trūkums mērķu sasniegšanai
- Selektīva attieksme pret interešu grupām

"Nodrošināsim nevalstisko organizāciju (NVO) pārstāvju iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesos visos līmeņos un visos rīcībpolitikas veidošanas ciklos, Valdības deklarācija, 11.03.2009."

Īpašnieka funkcija

- *Īpašnieka funkcija nozīmē tādu valsts meža apsaimniekošanu, kas nodrošina valsts mežam piemītošo, sabiedrības akceptēto ekoloģisko un sociālo funkciju realizāciju, valsts meža vērtības saglabāšanu, vairošanu un ienākumus meža īpašniekam – valstij.*
Meža politika
- *... ministrijai jānodrošina nozaru politikas īstenošana ministrijas padotībā esošajās valsts pārvaldes iestādēs un valsts kapitālsabiedrībās, kurās ministrija ir valsts kapitāla daļu turētāja*
Ministru kabineta 29.04.2003. noteikumu Nr.245
- *...Zemkopības ministrija nav noteikusi šo mērķu sasniegšanu raksturojošos rādītājus un neuzrauga kapitālsabiedrībai noteikto mērķu sasniegšanu, kā rezultātā nav iespējams pārliecināties par Latvijas Meža politikas īstenošanu attiecībā uz valsts mežiem un meža zemēm.* Valsts Kontroles revīzijas ziņojums, 18.12.2008

Vides principi no MP

- Meža apsaimniekošana tiek pilnveidota, ņemot vērā meža ekosistēmu lomu vietējos un globālajos procesos - oglekļa dioksīda piesaistīšanā un tā aprites ciklu.
- Tiek novērtēta mežsaimnieciskās darbības ietekme uz vidi.
- Tiek pilnveidojama zinātniski pamatota aizsargājamo teritoriju sistēma, kas nodrošina ekosistēmu, sugu un ģenētisko resursu saglabāšanos mežos.
- Nodrošināta meža biotopu un tiem raksturīgo sugu daudzveidības saglabāšanu.

Vides principi no MP

- Mežsaimnieciskajā darbībā vēlamas dabiskus procesus atdarinošas metodes, tuvinot ekosistēmas to dabiskajai struktūrai un saglabājot elementus, kas uztur bioloģisko daudzveidību.
- Valstij ir tiesības noteikt ierobežojumus meža apsaimniekošanā vai tādām darbībām mežā, kas apdraud īpaši svarīgu dabas vērtību un ekoloģisko principu ievērošanu.

Mežsaimniecība, LVM Korporatīvā atbildība

- Meža politikas vides mērķu ignorēšana.
- LVM stratēģijā nav noteikti rādītāji, kas ļautu mērīt ekonomisko, vides un sociālo mērķu sasniegšanas progresu un pārliecināties par mērķu izpildi.
- Starptautisks "sustainability benchmark".
- LVM atskaite sabiedrībai pēc ilgtspējīgas mežsaimniecības kritērijiem par ekoloģisko un sociālo funkciju realizāciju.

Mežrūpniecība un Tirgi Korporatīvā atbildība

- Tirgus un vide
- Primārā patērētāja atbildība
- Tāme vai laba mežsaimniecība?
- Labas attiecības ar NVO vai labu mežsaimniecību?
- Sabiedriskie labumi

2008. gada novembrī meža nozares uzņēmumos strādājošo mēneša vidēja darba alga bija Ls 279, jeb 64 procenti no vidējās darba algas valstī kopumā. Savukārt 2743 jeb 3 procentiem no visiem darba devējiem pamatdarbības veids ir saistīts ar mežsaimniecību, kokmateriālu sagatavošanu un kokapstrādi, bet 46 procenti no tiem aprēķināja saviem darbiniekiem vidējo darba samaksu, kas ir mazāka par valsti noteikto minimālo darba algu. Informatīvais ziņojums „Par likumības ievērošanu kokmateriālu tirgū Latvijā”

Parāda dzēšana 2009 Meža politika un LVM

- Publiska atskaite par Meža politikā formulēto ekoloģisko un sociālo uzdevumu izpildi Latvijas mežos.
- Ilgtspējības (ekoloģiskā, ekonomiskā un sociālā) novērtēšana un uzraudzība.
- Raksturīgās meža ainavas atjaunošana.
- Neatkarīgs, zinātniski pamatots un nozarē izdiskutēts aprēķins par optimālajiem ciršanas apjomiem. Latvijas valsts mežos ciršanas apjoma palielinājums vietā un laikā sasaistīts ar ainavu ekoloģijas principiem un plānojumu.

Parāda dzēšana 2009 Meža politika un LVM

- Raksturīgo meža tipu atjaunošana.
- Latvijas valsts mežos apsaimniekošanas prakse īstenota tikai ar vidi saudzējošām metodēm un atbilstoši katras mežaudzes ekoloģiskajām īpatnībām.
- Koksnes izsniegumi tiek realizēti tikai godīgiem uzņēmējiem (nodokļi).
- Īpašnieka atskaite sabiedrībai pēc ilgtspējīgas mežsaimniecības kritērijiem par ekoloģisko un sociālo funkciju realizāciju.
- Atklātu konsultatīvo procesu atjaunošana.

Izaicinājums 2009

- Radīt ilgtspējīgas mežsaimniecības stratēģiju, kur nākotni raksturo neskaidrība (klimata izmaiņas, globalizācija, pieaugoša nepieciešamība pēc resursiem un enerģijas).
- Kā savienot klasisko meža produktu ražošanas intensifikāciju ar ekosistēmu pakalpojumu maksimizēšanu un sabiedrības vērtībām nākotnes neskaidrības apstākļos?
- **Mežsaimniecība sen vairs nav parasts “zemes izmantošanas” jautājums**

Izaicinājumi 2010?

Laiks, kādā dzīvojam...

Līdztiesīga 1998. gada Meža politikā formulēto sabiedrības ekonomisko, sociālo un vides interešu ieviešana mežu pārvaldē un apsaimniekošanā.

No Meža politikas pie reāliem darbiem!

Ilgtspējīgas mežsaimniecības izaicinājumi Latvijā

U. Rotbergs, J. Rozītis
17.02.2010.

